

1

Conferència donada a Palau Laboral
d'era el dia 26 Desembre 1920 en el local
de les noves escoles per José Maciá

Tema: Els deures de tots en la obra del pro-
gress i cultura del poble.

Dignes autoritats, que presideu aquests
actes de cultura saben manifestar vostre
entusiasme per el desenvolupament del nostre
estimat poble; volguts compatriotis meus;
respectables senyores; amics de l'infanteria;
rebeu tots junts amb vostres dignissims
mestres la més ratiósa preuysora del meu
afecte i simpatia.

Ah trovar-me en front vostre on
pan aquest acte en un solemnitat
acte que revela com pot despertar un
poble fetsurós d'assolaris son engradi-
ment moral i material, me sento
acovardit perque se que les meves
potres paraules os hauran de deixar
desilusionat, després d'haver sentit
el culte i florit llenguatge del ilustrat

Inspecció que inaugura aquestes conferències; per jo no podia negar-me al conveit que m' feu el seu gran mestre de col·laborar a n'aquests actes, perquè l'afany que jo sento per aquest recouet de molt em deia que aquesta era bona hora per donar-me proves de que amb el cor estic sempre amb vosaltres.

Continuant doncs la campanya cultural que us hem proposat portar a cap. per medi d'aquestes Conferències avui jo vinc a plantejar-vos la cuestió del deut, mes en causa, del deber que tenim tots els bons plauencs de coadjugar a tot germe de progrés que caigu en terrenys caprins per a iodir amb matèries vivas la frondositat d'una planta gran i robusta, perquè en nostre país, per desgracia totes les cuestions se fan personals, i a través de les idees exposades se fa sortir la salut de l'individuo per acollir o rechazar els conceptes qu'haig manifestat.

Ens detenim en aquestes desquiciacions perquè estem convenint de que la forsa expansional del cervell i del cor principal

ment la temim els joves, els que viuen una vida perque si, per raó de la vida, i si deixem esvair tots nostres energies en la passivitat temerosos de posar en evidència la nostra troca experiència, devant de la acriollada dels que pasaren ja de certa edat, mai se ferí res en el camí progressiu i concentració de nostres aspiracions, perquè avui veiem que les forces de la joventut se van perdent miserablement moltes vegades per la por de ser tachada de pretenciosa i orgullosa. Per això, a tots ells que se sentin joves els hi digo: Si no hi ha altre camí ~~per a desaparèixer~~^{per seguir} han l'avans de l'Humanitat que auxafar les idees empobrides dels que creiem se posseeien sobre el front nostre, auxafem-les amb nostres arguments i arrastrem-los amb nosaltres a la força, en l'empesta de prosperitat qu'eu de donar a nostre poble. Si haguessen fet lo mateix cuant en ses veus corria atrocitàdament la samfona, avui no-saltres els seus heretges no hauríem que posar tot el màxim de tensió en nostres muscles per a desenvallar el carro del progrés i de la cultura.

Tots els pobles se desperten poc a poc; si no es avui serà demà; si no som nosaltres, seran uns altres que forsolament han de venir perquè, la evolució de les idees s'adelastra creix, s'expansiona fins a qui pesi, i si no donem franca sortida a la forsa íntima que se concentra en l'ànima del poble, i que s'tradueix en mal estar, se irà augmentant en cantitats immenses, i cuant hagi pogut venceix la passivitat de les parets mortes de ignorància que la contenen, estallarà terriblement amb furia, i projectarà les ruïnes d'una generació impossible que passarà al temps com un recort d'impostència i d'ignòminia.

Méuters ni hagi permís, els demés que s'arreglin. Aquest és el lema de l'immensa majoria. Aquesta és la frase sacramental que no s'atreveixen a llegir al vent per que la portau grabada en el car. "Que se'ls en dona del dia," "Que se'ls en dona de les generacions qui han de venir! Com si no fos tot una mateixa Humanitat, la de

air, la d'airey, la de demà; com si no fos sauc de la mateixa sauc la que pot veure's en les lluites violentes del desordre; com si no fossim sempre els mateixos, en un altre cos, en un altre ambient.

Despertem i preuscau. Som nosaltres, els joves d'avui els qu'hem de cridar, els que ens hem de mouer; els que us hem de posar al front de la cultura dels pobles. La vindrà ja els vells, els nous i les dones en seguidament ^{de} nostres passos. ¿ Que serian sinó? Els vells, troncs sense raga, llars sense foc, cors de ahont ne fuig la vida. Els nous i les dones, troces de cel que'ns auyorarien, també ens seguiríam per mirar en nosaltres als heros sonrats, als enmuls a qui estimar.

Es una veritat indubitable que lata entitat no té més opinió que la que se n'yalen els que's troben collocats a son front, degut a algunes vegades a la incapacitat de la majoria, massa neutre per excelència qu'es belluga al més petit aleï d'aire amb tal que sigui lo suficient fort per arros-

trar davera seu la simpatia i l'afecte.
Per això una corporació qualquera deposita
plena confiança en els individus que for-
man la Santa direcció per arreglar
tots els assumptes que s'presentin. El poble
no es mes que una societat en el sentit
mes ample. Els que ocupen un lloc pri-
vilegiat en una localitat, siga per la
seva posició, siga per son carrec o inte-
lectualitat, son la classe directora que
ha de formar les avançades en les lluites
contra l'ignorància. Les classes direc-
tores son totes persones de respecte que
poden influir sobre la massa general
de un poble en bé o en mal. Si el po-
ble segueix amb pas segur i ferm el ca-
mi de la veritat i del bé que se engalen
una conciència recta y una grandesa
de cor, d'aquesta classe directora serà
fill; però si per el contrari, les ener-
gies personals se gasteu sense mes pro-
fit que mesquinades i lluites intercorrs,
i no seuen serne calpat d'això els que
serveixen d'exemple ir de norma?

La única situació impossible per la
lluita i per el progrés es la passivitat.
Els passius o sers morts, es lo mateix per
nosaltres. Si involem en la massa ge-
neral d'un poble censoplít, l'idea dominant
aviu per desgracia de que tot ha de venir
dels de dalt, no farà res absolutament
i per això lo millor, lo desitjable es que el
poble s'ellungui, que s'enguni lluiti evo-
lucioni en tots sentits i encar que no
puigui arribar a assolir el complet ideal,
es sempre preferible a que jaqui immo-
vil, petrificat i mort.

Fem moure el poble doncs, fem-lo
caminar en una bona direcció, caldejem
l'atmosfera social del nostre poble amb
un teatros contínuos d'ells qu'ens trobem
obligats per lleis d'humanitat, a persistir
en la via del progrés i de la cultura.

Es indispenable que la classe directora
se comprometri bé de la missió exterior
que ha de complir, perquè la vida de família
i el compliment de les seves lleis, les mes
essencials, no es pas l'única paper que hi

ha que desempenyar en nostre pas per la Terra. Vivim en societat i aquest organisme hi ha que donar-li tot el que exigeixi el perfecte encadenament pera que discorri sense aspres rossamenti sobre la via fatal del progrés. Movem les masses de la gent; que siguin tots absolutament tots els que prenquin part en qualsevol cosa que signifiqui avens i cultura; sacrificieu el ja en benefici del nosaltrs i que aquest nosaltrs sigui tan generós que no hi hagi ningú que no si senti inclòs.

El deure dels que's troben collocats en front dels pobles, es gran i serio. Tots els petits i els humils aixecau ses mirades allí hont està aquells se trobaran per perdre-los com a exemple de les seves vides i com a norma en ses accions, ja que haven de saber i entendre que la sugestió de l'exemple es infinitament poderosa. Ella es la que dóna forces pera tots els heroïmes quan se volen i se té fe en la seua pròpia voluntat; això sugestió divina que alegra la vida amb el sonriure d'una esperança

Tot treball necessita un esforç prou si se vol fer se fa. Enquem doncs ja en nostres ideals trovallen continuament perra convertir-los en accis; aquest deu ser l'ideal de l'home en totes les manifestacions de la vida. Així es com l'idealista se transforma en realista. La fe que's creua de braços indiferent a lo que passa a seu entorn i que fa de l'home un ser merament passiu, no solament no es fructuosa sinó que al contrari es senyal de molt del espírit; per la fe que s'associa a un treball continuat, lluitador i preparatori per afrontar les circumstancies, per dicir-nos lo que sera ^{el} domà en bloc de limitar-se a posar adops a lo d'avui; la fe que busca la llum per totes parts, aquesta es la verdadera, la creadora de prodigi, la que ha fet en el mout les grans obres que admirem.

Que aquesta fe condueix al optimism, no ho neguem. Entre optimistes i pessimistes, preferim la primer i

10
en aquesta escola militar sente que s'ella ens en reparin els desenganyos ni les contrarresten. El pessimisme es contraria a tot progrés, suposa abandono de la lluita humana, mata els estímuls que condueixen al home al compliment dels seus deures en quina realització hi troba la veritable satisfacció de la conciència.

La vida es bella perque es una lluita continua i la felicitat tan sols en la lluita se pot conquerir. Es una corona immortal que sols pot adonar el frou dels que no se rendeixen a les fatigas a ni els contra temps i a la derrota. Si sols en el compliment estricte dels nostres deures està la felicitat i sols en ell jo us recomano pares i mares que m'escollieu que hi inicieu a vostres fills. Ells seran els homes de demà, ells també des de avui poden contribuir d'una manera notable al foment de la cultura del Palau. ¿En diem com? Escollieu-me tenint sempre presents tres coses a que deuen aspirar; tres coses que deuen fer i tres coses que no deuen fer. Les tres coses a que han d'aspirar son: ser bons, forts i intel·ligents; les tres coses que deuen fer

11
es educar-se bé, cultivar la bellesa i l'estima del progrés i les tres coses que no deuen fer, són: parlar malament, ofendre a les persones i des troçar lo que 'ls rodeixa. Solament les indúcio evitant tenir ocupada vostre atenció molt temps, però si qui m'destindré un chic en lo que no deuen fer els nens petits i els nens grans.

Es una manifestació de superioritat cui-
tadana i moral i amb això recullo el sentir general de la gen que pensa, el no parlar malament, el parlar correctament. De tot això se fa us avui, de lo que s'abusa desgraciadament es ~~de la~~ paraula. Parlar bé! Aquí es about existeix el contrast entre l'es-
piritu eulariat i l'espiritu empeticat. Es mes d'home corregir corregir les passions i dir en paraula correcte lo que's desitja sense ofendre a ningú!...

Un altre cosa que no deuen fer els nens es ofendre les persones. Cada hu se creu que es inviolable i que al ocupar-se ~~algún~~ del proxim pot vilipendiar-lo com li plaqüi, tingui cada hu en compte que aixís

com nosaltres ens estimem, els d'altres s'estimen.
No ofendre a les persones es també signe de superioritat social.

La tercera cosa que no deuen fer els nous es destrossar allò que'ls rodeixa. Destrossar es allò que fan els nous quan pintan, tacan o rallau les parets, portes i fachades de les cases; trenquen o tiran a perrir lo que es del poble, lo que es de tot hom i enlligixen lo que hauria de fer goig. Els pobles cults, no deuen tenir res brut; quan més met tot, més esplènida es la seva vida.

Veyer nous com poden contribuir al esplendor futur de Palau? Que tot hom diga sempre d'aquests nous que han de redimir al poble, que no parlen malament, son respectuosos i no destrossen res i aquells exemplaritats fassin que la gent viugui a Palau atretes per afectes d'amistat i per seduccions de cultura.

Fare com epulec de lo dit deguem que nostre deure es fer el bé per el bé. No pretenguem trobar la felicitat sola horitzontal no pot estar de cap manera. Ni rique-

sas ni honors poden obtenir-la per si sols. Unicament la pau del cor vibra al unisono amb el cumpliment del deber. La vida es bella i es bella quan es activa, quan hi ha lluita. En les mans de cada un de nosaltres estan les llevors del dolor i de la dicha. Recullirem el fruit qui'haguem sembrat.

Vivim la vida per nosaltres. Obrim el llibre del nostre cor i grabem en ell en lletres d'or i oliamant les idees Vida, Amor, Virtut i Religió. Fem que les llevors dels bons sentiments, gràcia, creixen i floreixin sempre i perfumin les nostres accions i les nostres parades.

Vivim la vida del mont tal com devarem. No exigeim res o casi res a m'els altres. Expressem de nosaltres mateixos la millor regresa: l'amor, i el millor poder: la voluntat. Estimam i volguem, remourem el Cel i la Terra i la felicitat trobare estatge en nostre cor.

Vivim la vida per els altres. Deixem darrera nostra una blanca estela de dulzura; trossos del nostre cor escampats per

14
el mon perque rebrotin, i consols oferts
a n'els desvalguts i desgraciats.

Sols aixis podem tenir els ulls tran-
quilitat al deixar aquesta terra benida.

Sols aixis obtindrem la victoria con-
tra l'ignorancia

516

34 3/4

97.991